

ΤΑ ΔΕΝΤΡΑ ΛΕΝΕ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥΣ

AGRICULTURAL UNIVERSITY OF ATHENS

Τα Δέντρα μιλούν

27 δέντρα της Επανάστασης

Μιλούν τα δέντρα, έχουν ψυχή, έχουν φωνή?

Το πρόγραμμα φύση δίνει λόγο στα 27 αιωνόβια δέντρα της Πελοποννήσου. Στα δέντρα της Επανάστασης. Με οδηγό την έρευνα του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών και του Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Καλαμάτας, εντοπίσαμε τα Δέντρα της Επανάστασης, δημιουργήσαμε σημάσεις και εντάχθηκαν αρμονικά στις διαδρομές μας.

Στόχος μας είναι ο επισκέπτης να μάθει τις ιστορίες των δέντρων, που αφηγούνται σημαντικές στιγμές της Ελληνικής Επανάστασης. Πρόκειται για δέντρα όπως ελιές, πλάτανοι, βελανιδιές, που ήταν ζωντανά κατά τις αρχές του 19ου αιώνα, ορισμένα άνω των 1000 ετών, και ήταν μάρτυρες των γεγονότων της Επανάστασης.

Το πρόγραμμα 'Τα δέντρα μιλούν' έχει στόχο να συνδέσει την ιστορία με το περιβάλλον. Τα δέντρα μας δίνουν πάρα πολλά στοιχεία για τη μελέτη της ανθρώπινης και φυσικής ιστορίας. Η επιστήμη της Παλαιοδεντρολογίας βοηθάει στην ανάγνωση μέσα από τους κορμούς των δέντρων των αλλαγών τους κλίματος, της χλωρίδας και πανίδας του ανθρώπινου πολιτισμού και πολλών άλλων καθοριστικών στοιχείων μέσα στους αιώνες.

Στο πρόγραμμα μας τα δέντρα παίρνουν σχεδόν ανθρώπινη μορφή. Αποκτούν μνήμη και συνείδηση και αφηγούνται τα ίδια, δίνοντας, ταυτόχρονα, πληροφορίες για τη ζωή τους και σημαντικά γεγονότα που συνδέονται με την επανάσταση. Καθώς τα αιωνόβια δέντρα έχουν ιδιαίτερη σημασία για τους ανθρώπους που ζουν κοντά τους ως πολύχρονοι ζωντανοί οργανισμοί καλούμε τους επισκέπτες να έρθουν σε επαφή με τα δέντρα και να ενημερωθούν για το ρόλο τους στο ανθρώπινο περιβάλλον. Οι ιστορίες των δέντρων μας έχουν τη δύναμη να ενώνουν τις γενιές και να ενισχύουν την αίσθηση της τοπικής ταυτότητας και το συναίσθημα του «ανήκειν», ιδιαίτερα όταν πρόκειται για δέντρα που συμβιώνουν με μικρές τοπικές κοινότητες.

Δρυς Δόριζας

Δόριζα Αρκαδίας

«Δρυς Δόριζας» είναι το όνομά μου. Ο παλιός Ναός του Αγίου Ιωάννη κι εγώ φαίνεται να είμαστε τα πιο σημαντικά αξιοθέατα εδώ στη Δόριζα Αρκαδίας. Στην ουσία είμαι ένα μεγάλο πουρνάρι, πολύ μεγάλο και σε μέγεθος και σε ηλικία. Έχω ακούσει να λένε ότι είμαι 500 περίπου ετών, αν και κανείς δεν είναι απόλυτα σίγουρος. Το σίγουρο είναι ότι με έχουν ανακηρύξει Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης. Η αλήθεια είναι ότι σ' αυτά τα μέρη, έχω δει πολλά. Και αν η γέρική μου μνήμη δεν με απατά, η ιστορία θυμάμαι πάει κάπως έτσι...

Κάποτε είμαστε πολλές, πάρα πολλές βελανιδιές μαζί και ζούσαμε ανέμελες σε ένα υπέροχο καταπράσινο δάσος. Ώσπου μια μέρα, το χρώμα μας το πράσινο μας το άλλαξαν οι πύρινες φλόγες του Τουρκοαιγυπτιακού στρατού. Τη θέση του πήρε το μαύρο χρώμα, που απλώθηκε πάνω σε όλο σχεδόν το δάσος: καμένοι κορμοί, αποκαΐδια, στάχτες. Λίγα δέντρα απομείναμε, σιωπηλοί

μάρτυρες της καταστροφής, ανήμποροι κάτι να κάνουμε παρά να περιμένουμε να περάσει ο καιρός, μπας και ξαναζωντανέψουμε...

Έχω όμως ζήσει και δοξασμένες στιγμές!

Στις 12 και 13 Μαΐου του 1821 είδα την μάχη στο γειτονικό Βαλτέτσι! 23 ολόκληρες και ασταμάτητες ώρες θαρραλέας μάχης που επεκτάθηκε στις γύρω περιοχές καταλήγοντας στην πρώτη αποφασιστική στρατιωτική νίκη των Ελλήνων κατά των Οθωμανών! Τι περηφάνια ένιωσα, τι σπουδαία στιγμή για την Ελλάδα μας! Το ένιωσα εκείνη τη στιγμή με περισσή συγκίνηση: η μάχη θα μείνει στην ιστορία. Και έτσι έγινε.

Τώρα πια, θεωρείται ως μία από τις πιο σημαντικές μάχες της Ελληνικής Επανάστασης του 1821.

Είδος

Quercus coccifera
(πουρνάρι)

Ηλικία

Υπεραιωνόβος δρυς

500 ετών

Συντεταγμένες

37.4352, 22.29246

Διατηρητέο Μνημείο της
Φύσης (ΦΕΚ 121/Δ/ 1980)

Στοιχεία

Ο πρίνος ή πουρνάρι είναι αειθαλές είδος δρυός με ευρεία εξάπλωση στην Ελλάδα. Το είδος είναι ιδιαίτερα ανθεκτικό στη βόσκηση και έχει χαρακτηριστεί από πολλούς ως το πιο σημαντικό δασικό είδος για τις υπηρεσίες που προσφέρει.

Λυγαριά

Κάτω Αμπελόκηποι Μεσσηνίας

Εδώ και αιώνες βρίσκομαι στην είσοδο του ιστορικού οικισμού των Κάτω Αμπελοκήπων Μεσσηνίας, καλωσορίζοντας τους επισκέπτες του χωριού. Κάποιοι μάλιστα λένε ότι τράβηξα τη ματιά του φιλέλληνα Γάλλου περιηγητή και συγγραφέα, François-René de Chateaubriand, και έγραψε: «Περάσαμε από έναν χειμαρρο ξερό – η κοίτη του ήταν γιομάτη ροδοδάφνες και λυγαριές, μακρόφυλλα δενδρύλλια, χλομά και λεπτά, που τα μοβ τους ανθάκια, τα κάπως χνουδωτά, έχουν το σχήμα του αδραχτιού. Τ' αναφέρω αυτά τα δύο δέντρα γιατί τα βρίσκει κανείς παντού στην Ελλάδα και γιατί στολίζουν όλες αυτές τις μοναξιές...»

Αναρωτιέμαι... Άντεξε η ομορφιά μου ως σήμερα στ' αλήθεια, όπως λένε όλοι; Άντεξε παρά την ασχήμια και τη λύπη που έχει αντικρύσει; Πώς δεν χάθηκε, πως δεν έσβησε όπως εκείνοι οι θαρραλέοι αγωνιστές του 21; Ναι ήμουν κι εγώ εκεί, με μια ιστορία που ίσως βρεις λυπηρή...

Στη διάρκεια της Επανάστασης, τον Φεβρουάριο του 1825 υπήρξα σιωπηλός μάρτυρας της άνισης μάχης λιγοστών, ανεφοδιαστων Ελλήνων αγωνιστών, υπό την αρχηγία του Ηλία Γιατράκου, απέναντι σε απόσπασμα των δυνάμεων του Ιμπραήμ Πασά. Οι Έλληνες πολέμησαν μέχρι να τους τελειώσουν τα πολεμοφόδια. Πολέμησαν μέχρι να μην έχουν κάτι παρά μόνο το ίδιο τους το σώμα ως όπλο. Πολέμησαν μέχρι τέλους. Και το τέλος δεν ήταν η οπισθοχώρηση, ήταν πραγματικό τέλος.

Μετά την επανάσταση, έγινα σημείο αναφοράς των Κάτω Αμπελοκήπων, καθώς εδώ συναθροίζονταν οι κάτοικοι για να στήσουν πανηγύρι.

Έτσι είναι οι επαναστάσεις, πονάς πριν τις γιορτάσεις. Αν τις γιορτάσεις...

Είδος

Vitex agnus-castus
(λυγαριά, καναπίτσα, άγνος)

Ηλικία

400 ετών

Διαστάσεις

περίμετρος 150 εκ.
διάμετρος 47,7 εκ.

Συντεταγμένες

36.8931859, 21.8265375

Στοιχεία

Το είδος εξαπλώνεται συνήθως μέσα σε ρεματιές στη Μεσογειακή λεκάνη. Είναι θάμνος που σπάνια έχει τη μορφή δένδρου με ύψος μέχρι 6 μ.

Πλάτανος

Άγιος Φλώρος, Μεσσηνία

Γεροπλάτανο με αποκαλούν και... έχουν και το δικίο τους! Αιώνες πολλούς έζησα στον τόπο αυτό, στο κέντρο του Αγίου Φλώρου. Το γέρικο κορμί μου όμως ακόμα το θαυμάζουν. Είμαι, λένε, διατηρητέο μνημείο της φύσης. Στέκομαι περήφανος και ακούω τα όμορφα τους λόγια «Ω, τι μεγαλοπρεπής! Πόσο επιβλητικός ο πλάτανος αυτός!». Όταν τους σιγοψιθυρίζω την ιστορία μου όμως, κάποιοι χαμηλώνουν το βλέμμα και απλώνουν το χέρι τους να χαϊδέψουν τον πονεμένο μου κορμό. Θα ήθελα και με εσάς την ιστορία μου να μοιραστώ...

Μεγάλωσα κοντά σε γάργαρα νερά, στις δροσερές πηγές του ποταμού Παμίσου και έβλεπα ανθρώπους να γελούν και να χορεύουν και δίπλα μου να ξεποσταίνουν από πανηγύρια που φαινονταν σαν να΄χουν ξεχαστεί απ΄ το χρόνο. Που να φανταζόμουν τότε ότι κάποτε τα γέλια θα πάγωναν και ότι οι μόνες φωνές που θα ακούγονταν θα ήταν αυτές του πόνου και του σπαραγμού.

Στους άγριους διωγμούς κατά των κλεφτών γύρω στο 1800 έγινα «δέντρο μαρτυρίου». Βλέπετε είχα τότε κλωνάρια «ατσάλινα» και πάνω τους απαγχονίστηκαν πολλοί κλέφτες και οπλαρχηγοί. Και το 1825, πάνω στα κλαδιά μου ξεψύχησε το ο αδερφός του Παπαφλέσσα, ο Ιωάννης Δίκαιος, όταν πιάστηκε αιχμάλωτος από τους Τουρκοαιγυπτίους του Ιμπραήμ. Και εγώ, πια, ήθελα να μην είμαι δέντρο, να μην έχω κλαδιά, πάνω μου κανείς να μην ξαναπεθάνει. Μέχρι και μωρά μικρά δέσαμε πάνω μου, για να προσελκύσουν τις μητέρες τους και να τις αιχμαλωτίσουν... Τόσο μικρά, τόσο αδύναμα, ούτε να κλάψουν δεν άντεχαν πια. Κι έτσι έκλαιγα εγώ γι΄ αυτά. Κλαίνε, ξέρετε, και τα δέντρα. Και πονούν πολύ. Και πόνναγε η ψυχή μου, ήθελα τα φύλλα μου να γίνουν χέρια, να τ΄ απελευθερώσουν τα μωρά, να τα σώσουν... Αλλά σώθηκα μόνο εγώ.

Πάνω μου μαρτύρησαν ψυχές. Μάρτυρας θα είμαι για πάντα εγώ, σε όλους για να πω την πονεμένη αυτή ιστορία.

Είδος

Platanus orientalis

Ηλικία

400 ετών

Συντεταγμένες

37.16812, 22.02661

Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης (ΦΕΚ 589/Β/ 1985)

Στοιχεία

Η αυτοφυής εξάπλωση του είδους είναι από την Ιταλία και ανατολικά μέχρι το Ιράν. Η καταγωγή του όμως είναι πιθανότατα ανατολικά των Βαλκανίων και στην Ελλάδα φαίνεται ότι μπορεί να έφτασε περίπου το 1000 π.Χ., όπου και προσαρμόστηκε.

Βελανιδιά του Παπαφλέσσα

Ταμπούρια Μεσσηνίας

Ναι, είμαι περήφανη που είμαι βελανιδιά. Οι βελανιδιές είμαστε δέντρα ψηλά, αιωνόβια και το ξύλο μας πολύτιμο, βαρύ, σκληρό. Βέβαια εγώ, έχω έναν παραπάνω λόγο που είμαι περήφανη. Έχει να κάνει με μια ιστορία παλιά... Μια ιστορία που λίγοι τη γνωρίζουν. Αν θέλεις μπορώ να την μοιραστώ μαζί σου...

Η ιστορία εκτυλίχθηκε στο Μανιάκι Μεσσηνίας, στα χρόνια της ελληνικής επανάστασης. Ο ηρωικός Παπαφλέσσας μαζί με μονάχα 500 περίπου συναγωνιστές αντιστάθηκε απέναντι σε περίπου 3.000 Τουρκοαιγυπτίους! Τι σθένος ψυχής, τι πάθος για λευτεριά που πρέπει να είχαν οι Έλληνες για να ξεχυθούν σε μια τόσο άνιση μάχη; Φαίνεται ότι όταν αγωνίζεται κανείς για κάτι τόσο σπουδαίο, το σώμα του κάνει για δυο, το ίδιο και η ψυχή του.

Η μάχη χάθηκε, αλλά ο ηρωισμός βρίσκει τρόπο να νικά. Γιατί είναι ο ηττημένος ήρωας αυτός που κερδίζει το σεβασμό ενός νικητή αντιήρωα. Ανάμνηση είναι ή όνειρο

δεν ξέρω. Θυμάμαι το είδα και το άκουσα εγώ η ίδια: ο Ιμπραήμ διέταξε να στήσουν όρθιο το άψυχο σώμα του Παπαφλέσσα πάνω στον κορμό μου. Δέος αισθάνθηκα, και τιμή και περηφάνια που ακούμπησε επάνω μου ένας πραγματικός ήρωας. Που μπόρεσα να τον πενήθσω μέσα στην «αγκαλιά μου».

Ο Ιμπραήμ πλησίασε. Μετά, γύρισε προς το επιτελείο του και δείχνοντας το κορμί του Παπαφλέσσα είπε «Πράγματι, αυτός ήταν ικανός και γενναίος άνθρωπος· καλύτερα θα ήταν να παθαίναμε άλλη τόση ζημιά, αλλά να τον πιάναμε ζωντανό, γιατί θα μας ήταν πολύ χρήσιμος».

Κι εγώ θυμάμαι σκέφτηκα, «ο Παπαφλέσσας χίλιες φορές πιο όμορφο θα έβλεπε τον θάνατο, παρά να γίνει κάποτε χρήσιμος σε αυτούς!»

Έτσι είναι βλέπετε οι ήρωες...

Είδος

Quercus pubescens
(χνοώδης δρυς)

Ηλικία

Υπεραιωνόβια βελανιδιά

Συντεταγμένες

37.09318, 21.76861

Στοιχεία

Η χνοώδης δρυς έχει εξάπλωση στην κεντρική και νότια Ευρώπη, ενώ στην Ελλάδα βρίσκεται σχεδόν παντού. Είναι ένα από τα πιο ευπροσάρμοστα από τα 11 είδη δρυός που υπάρχουν στην Ελλάδα.

Αριές

Ιερά Μονή Αγίου Νικήτα Σελλά Τριφυλίας

Δυο αριές μεγάλες είμαστε, τόσο τυχερές που γεννηθήκαμε στο προαύλιο της Ιεράς Μονής του Αγίου Νικήτα Σελλά. Έχουμε ζήσει χρόνια πολλά εδώ. Τόσα πολλά, που θυμόμαστε τον τόπο πριν κτιστεί η Μονή! Όταν περνούν τα χρόνια, η μνήμη ενός δέντρου, όπως κι ενός ανθρώπου άλλωστε, δεν συγκρατεί πολλά. Ίσως μόνο τα σημαντικά, όπως αυτή η ιστορία...

Ήταν Σεπτέμβρης του 1827 όταν είδαμε Σελλαίους αγωνιστές, με πρόσωπα σκυθρωπά και λιγομίλητα να μας πλησιάζουν. Ήρεμα, έσκυψαν και γονάτισαν δίπλα μας για να προσευχηθούν. Προσευχήθηκαν με τα όπλα στα χέρια στον Άγιο Νικήτα, για να τους βοηθήσει να αντιμετωπίσουν ένα τουρκοαιγυπτιακό απόσπασμα 2 λόχων.

Ακούγαμε τις προσευχές τους και προσευχόμασταν κι εμείς μαζί τους. Αλλά οι προσευχές τους έφαχναν την ελπίδα, σαν εξομολόγηση....

Καθώς απομακρύνονταν, εμείς οι δύο αριές ορκιστήκαμε να λέμε την ιστορία τους όσο ζούμε.

Γιατί... δεν είναι συχνά που ο άνθρωπος το βέβαιο θάνατο αφηφά και προχωρά μπροστά να τον συναντήσει με το κεφάλι υπερήφανα, ψηλά

Είδος

Quercus ilex

Ηλικία

430 ετών

Συντεταγμένες

37.2143423, 21.8059606

Στοιχεία

Αειθαλές είδος δρυός με εξαίρεση στη Μεσογειακή λεκάνη.

Άρνα – Πλάτανος

Άρνα Λακωνίας

Λένε ότι είμαι «η καρδιά του χωριού», της όμορφης Άρνας. Η αλήθεια είναι ότι είμαι εδώ πολλά, πάμπολα χρόνια. Άλλοι λένε ότι είμαι 800 ετών, άλλοι 2.000! Κι εγώ έχασα το μέτρημα με το πέρασμα των αιώνων... Σημασία έχει ότι, αν και γεροπλάτανος, η καρδιά μου εξακολουθεί να χτυπά δυνατά, ειδικά όταν σκέφτομαι αυτήν την ιστορία...

Κάθισε αν θες κάτω από τη δροσερή σκιά μου, θαύμασε τη θέα αυτή με τα μικρά χωριουδάκια, τα Μπαρδουνοχώρια και το πλατύ ποτάμι στη μέση τους. Δες λίγο πιο ψηλά στο βουνό την υπέροχη εκκλησιά της Παναγιάς της Γιάτρισσας και άκου...

Ο τόπος που γεννήθηκα, η Άρνα, είναι η γενέτειρα του Παναγιώτη Γιατράκου που υπήρξε γενναίος ηγέτης στην εθνεγερσία του '21. Εγώ είμαι ζωντανός μάρτυρας του πραγματικού αγώνα που έδωσε στη διάρκεια της Επανάστασης, αλλά και μετά, την πρώτη περίοδο του

ανεξάρτητου κράτους. Ήταν ήρωας πραγματικός, είχε πάθος αληθινό. Και που δεν πολέμησε! Πήρε μέρος στην πολιορκία της Τριπολιτσάς ως επικεφαλής στρατιωτικού σώματος Αρκάδων και Μανιατών, αλλά και στις διαπραγματεύσεις με τους Τούρκους για την παράδοση της πόλης. Πήγε στην Αργολίδα και την Κορινθία και πολέμησε εκεί στην πτώση του φρουρίου. Όταν μπήκε ο Ιμπραήμ στην Πελοπόννησο διόλου δε δίστασε να τρέξει στο Νεόκαστρο, και πολέμησε επικεφαλής 700 ανδρών!

Και στο Μεσολόγγι πολέμησε με περίσσια τόλμη για να βοηθήσει τους συναγωνιστές του! Πώς είναι δυνατόν, λοιπόν, να μην χτυπά δυνατά με περηφάνια η γέρική μου καρδιά που γεννήθηκα στον ίδιο τόπο με αυτόν τον αγωνιστή...

Είδος

Platanus orientalis

Ηλικία

Υπεραιωνόβιος Πλάτανος

Συντεταγμένες

36.87808, 22.4149

Στοιχεία

Η αυτοφυής εξαπλωση του είδους είναι από την Ιταλία και ανατολικά μέχρι το Ιράν. Η καταγωγή του όμως είναι πιθανότατα ανατολικά των Βαλκανίων και στην Ελλάδα φαίνεται ότι μπορεί να έφτασε περίπου το 1000 π.Χ., όπου και προσαρμόστηκε.

Διαστάσεις

Περίμετρος 11,92 μ.
Διάμετρος κόμης 30 μ.

Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης (ΦΕΚ 178/Τ.Α.Α.Π./2014)

Τηλιά

Άστρος Αρκαδίας

Γεννήθηκα στο Άστρος της Αρκαδίας και πρέπει να είμαι πολύ γνωστή στον τόπο μου. Κόσμος έρχεται και με θαυμάζει και κάθετα με δέος κάτω από τον γερασμένο μου κορμό, κι ας μην είμαι πυκνόφυλλη, κι ας μην τους χαρίζει η σκιά μου τόση πολλή δροσιά. Οι χωριανοί προσπαθούν τα πάντα να κάνουν για να με διατηρήσουν στη ζωή. Μα αν ακούσεις την ιστορία μου, θα δεις ότι η μοίρα μου επιφύλασσε τόσες ένδοξες στιγμές, που μέσα μου θα νιώθω πάντα ζωντανή...

Ήταν θυμάμαι Ιούνιος του 1821 όταν ο Δημήτριος Υψηλάντης πάτησε για πρώτη φορά το πόδι του στον Μοριά, όταν αποβιβάστηκε στο Άστρος. Ο λαός έλαμπε από προσμονή και χαρά και του επιφύλαξε μεγαλειώδη υποδοχή. Ανάμεσά τους διάφοροι προεστοί και οπλαρχηγοί, αλλά εκείνος που ξεχώριζε πιο πολύ ήταν ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, ο «Γέρος του Μοριά».

Αν η μνήμη μου δεν μ' απατά, κι αν η παράδοση τα λέει σωστά, κάτω από τη σκιά μου ο Κολοκοτρώνης παρέθεσε γεύμα προς τιμήν του Υψηλάντη. Το Κολοκοτρωνέικο τραπέζι, όπως έμεινε γνωστό, φάνταζε ασυνήθιστο στον Φαναριώτη πρίγκιπα, ο οποίος είχε μάθει να τρώει σε τραπέζια, με μαχαιροπίρουνα, όχι καθισμένος κατάχαμα να παίρνει το φαγητό με τα χέρια, όπως συνήθιζαν οι Μοραΐτες.

Τότε ο «Γέρος του Μοριά» πήρε φαγητό και το πρόσφερε στον Υψηλάντη με τα χέρια του, και του είπε: «Αυτό πρίγκιπα σου το προσφέρει η Ελλάς με τα χρυσά πιρούνια της»· μετά του πρόσφερε κρασί μέσα σε νεροκολόκυθο, λέγοντάς του: «αυτό πρίγκιπα στο προσφέρει η πατρίς με τα χρυσά ποτήρια της». Τα καρδιάσχημα φύλλα μου σαν να μεταμορφώθηκαν τότε σε αληθινές καρδιές! Ένιωσα μάρτυρας μιας ιστορίας πραγματικής αγάπης για την πατρίδα. Μιας ιστορικής συνεύρεσης δύο ηρωικών ανθρώπων. Αγάπη ένιωθα και ευγνωμοσύνη τόση πολλή που θα με κρατά μέσα μου για πάντα ζωντανή.

Είδος

Tilia tomentosa (φλαμουριά)

Ηλικία

Υπεραιωνόβια τηλιά

Συντεταγμένες

37.40654, 22.72084

Ελιές

Βασιλάδα Πυλίας

Το ήξερες ότι ένα δάσος μπορεί να είναι πραγματικό μουσείο από μόνο του; Είμαστε 120 περίπου υπεραιώνιες ελιές κοντά στην όμορφη Βασιλάδα και μας θεωρούν ένα μοναδικού κάλλους φυσικό «μουσείο» με μεγάλη ιστορική σημασία.

Θέλεις να μάθεις πώς γίνεται ένα δάσος...μουσείο;

Όλα ξεκινούν από το ότι είμασταν τυχερές και συνάμα άτυχες ελιές. Τυχερές που είμαστε από τα λιγοστά δέντρα που γλύτωσαν από το καταστροφικό μένος του Ιμπραήμ Πασά και τις πυρκαγιές που προξένησε σε τεράστιες δασικές εκτάσεις ο τουρκοαιγυπτιακός στρατός του. Άτυχες που βλέπαμε τα δέντρα-φίλους μας να τα καταπίνει η φωτιά χωρίς εμείς να μη μπορούμε να κάνουμε κάτι.

Ω, δεν ξεχνιούνται αυτές οι εικόνες... Και ούτε θέλουμε να τις ξεχάσουμε. Θέλουμε να τις διηγούμαστε σε όλους εσάς και εσείς σε άλλους. Κι έτσι τα δέντρα που χάθηκαν να μείνουν για πάντα ζωντανά, μέσα στη μνήμη μας...

Είδος

Olea europaea

Ηλικία

Υπεραιώνιες ελιές

Ποικιλία

Olea europaea var. *europaea*

Συντεταγμένες

37.08912, 21.93994

Στοιχεία

Το είδος προέρχεται από την αγριελιά (*Olea europaea* var. *sylvestris*). Η φυσική εξάπλωση του είδους είναι στη Μεσογειακή λεκάνη.

Βελανιδιά του Λελώνη

Φιλιατρά Μεσσηνία

Είμαι η «Βελανδιά του Λελώνη» στο Φιλιατρά Μεσσηνίας, δίπλα στο ξωκλήσι του Άη Γιώργη. Το πώς το απέκτησα αυτό είναι μια αληθινά συγκινητική ιστορία...

Στα πολύ παλιά χρόνια, κάθε χρόνο γιορτάζαμε τον Άη Γιώργη οργανώνοντας ιππικούς αγώνες. Ο αγωνιστής Πανάγος Λελώνης δεν είχε αντίπαλο πάνω στο άλογο, πάντα έβγαине πρώτος! Οι Οθωμανοί θύμωναν που πάντα τους νικούσε! Η επόμενη του νίκη, απειλήσαν, θα ήταν και ο θάνατός του. Ο Λελώνης όμως, γνωρίζοντας την απειλή, δεν έκανε πίσω. Οπλισμένος με ηρωικό θάρρος, πήρε μέρος στους επόμενους αγώνες και νίκησε. Μια νίκη που ήξερε ότι θα την πληρώσει με την ίδια του τη ζωή...

Και όντως, τον κρέμασαν πάνω σ' ένα απ' τα κλαδιά μου. Πριν ξεψυχήσει, όμως, είδα την αρραβωνιαστικιά του την Κρινιώ να τρέχει προς το μέρος μου με τ' άλογό της. Έκοψε το σχοινί και κάλπασαν μαζί μακριά για να σωθούν. Όταν κατάλαβαν ότι θα τους έπιαναν, προτίμησαν να μην πεθάνουν στα χέρια του εχθρού, αλλά να πνιγούν αγκαλιασμένοι σε μια λίμνη.

Εγώ, θλιμμένη, αλλά και περήφανη γι' αυτούς έβλεπα να μεταφέρουν τα ξεψυχισμένα σώματά τους στο εκκλησάκι του Άη Γιώργη και να τα θάβουν κοντά μου. Οι βαθιές μου ρίζες πάντα αγκάλιαζαν με δέος και αγάπη τους λατρεμένους μου Πανάγο και Κρινιώ...

Είδος

Υβριδίο του είδους *Quercus rubescens*, του υποείδους *Quercus ithaburensis* subsp. *Macrolepis*.

Συντεταγμένες

37.15535, 21.5793

Ηλικία

Υπεραιωνόβια βελανιδιά

Στοιχεία

Η χνοώδης δρυς έχει εξαπλωση στην κεντρική και νότια Ευρώπη, ενώ στην Ελλάδα βρίσκεται σχεδόν παντού. Η βελανιδιά έχει περιορισμένη εξαπλωση στην ανατολική Μεσόγειο (από Ιταλία μέχρι και Συρία) και ήταν, στην αρχαιότητα, το ιερό δένδρο του Δία.

Πλάτανος Δημητσάνας

Παλαιοχώρι Αρκαδίας

Εάν έλθεις στη Δημητσάνα και έχεις όρεξη κάτω από τον ίσκιο μου να δροισιστείς, πάρε το δρόμο μέσα από το παλιό καλντερίμι και θα φτάσεις στο χωριό μου, το Παλαιοχώρι.

Χρόνια πολλά μετρά κι αυτό, όπως κι εγώ. Λένε, «ο γεροπλάτανος αυτός είναι 2.000 ετών»! Δίπλα μου υπάρχει και μια μικρή πηγή, που κάποτε έδινε νερό σε όλο το χωριό. Τώρα απλά, μας κάνει συντροφιά και ομορφαίνει όλο τον τόπο. Είδες; Ακόμα και τώρα, στα βαθιά γεράματά μου κάτι θυμάμαι. Η μνήμη είναι γενναιοδωρη καμιά φορά και μας αφήνει να θυμόμαστε ιστορίες σημαντικές. Να, σαν κι αυτή που θα σου πω για το ξεσηκωμό του 1821...

Εδώ που κάθεσαι μαζεύονταν οι Παλαιοχωριίτες και αποφάσιζαν για τη συμμετοχή τους στα Ορλωφικά το 1770. Περίεργο όνομα, ε; Τα Ορλωφικά ήταν κίνημα ανεξαρτησίας που ξεκίνησε από τους Ρώσους εναντίον των Οθωμανών. Τότε αποφάσισαν να εξεγερθούν και κάποια μέρη στην Ελλάδα, χωρίς επιτυχία όμως. Αυτό, διόλου δεν κλόνισε το πάθος τους για λευτεριά. Κάποια χρόνια μετά, εδώ ακριβώς οι Κολοκοτρωναίοι συζητούσαν με τους προεστούς του χωριού και έπαιρναν αποφάσεις για την επερχόμενη εθνεγερσία. Και εγώ τα άκουγα όλα, γιατί τα δέντρα ακούν και μιλούν... Και ένα έχω να σου πω: οι αγωνιστές αυτοί ζούσαν από το πάθος τους για λευτεριά. Ξεδιψούσαν χωρίς να πιούν νερό και χόρταιναν χωρίς να τρώνε μπουκιά. Βλέπεις το όραμα το αληθινό, μπορεί να κινήσει ακόμα και τεράστια βουνά...

Είδος

Platanus orientalis

Ηλικία

Υπεραιωνόβιος πλάτανος

Συντεταγμένες

37.58493, 22.03859

Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης (ΦΕΚ 121/Δ/ 1980)

Στοιχεία

Η αυτοφυής εξαπλώση του είδους είναι από την Ιταλία και ανατολικά μέχρι το Ιράν. Η καταγωγή του όμως είναι πιθανότατα ανατολικά των Βαλκανίων και στην Ελλάδα φαίνεται ότι μπορεί να έφτασε περίπου το 1000 π.Χ., όπου και προσαρμόστηκε.

Κυπαρίσσια

Ι.Ν. Αγίου Γεωργίου, Ζάχολη

Εδώ και 200 χρόνια υποδεχόμαστε τους επισκέπτες στο προαύλιο του Ιερού Ναού Αγίου Γεωργίου, έναν από τους σημαντικότερους ναούς στην περιοχή της Κορινθίας, με 17 τρούλους! Ως κυπαρίσσια τους υποδεχόμαστε, «Τα Επτά Κυπαρίσσια της Ζάχολης» όπως μας ξέρει ο κόσμος. Στεκόμαστε το ένα δίπλα στο άλλο περήφανα, καμαρωτά, όπως συνηθίζουν άλλωστε όλα τα κυπαρίσσια. Βέβαια, κάποιες στιγμές, όταν δεν κοιτάει κανείς, «λυγίζουμε» κι εμείς.

Οι μνήμες οι βαριές είναι που μας λυγίζουν. Γέρνουμε λίγο το ένα προς το άλλο για να βρούμε παρηγοριά.

Είναι που είμαστε σύμβολο σημαντικό, αλλά και τραγικό. Διάφορες ιστορίες έχουν ακουστεί για μας, αλλά ακούστε πρώτα την ιστορία αυτή και θα καταλάβετε γιατί...

Ήταν η δεύτερη ημέρα του Πάσχα του 1813, στη διάρκεια του πανηγυριού που είχε στηθεί γύρω από την εκκλησία. Βρισκόταν εκεί και ο Τούρκος αγάς με τη γυναίκα του. Όταν άρχισε να χορεύει ένας όμορφος νέος, ίσως λεγόταν Ευσταθιάδης, η γυναίκα του αγά του φώναξε «γεια σου λεβέντη ραγιά!». Τότε, νιώθοντας προσβεβλημένος από τη συμπεριφορά της γυναίκας του, ο αγάς έβγαλε το όπλο του, πυροβόλησε και σκότωσε τον νέο.

Όλα πάγωσαν.

Ο όμορφος νέος σωριάστηκε με μιας στο χώμα και η ψυχή του γρήγορα τον εγκατέλειψε. Και πριν καλά-καλά καταλάβουμε όλοι τι έχει γίνει, ο αγάς πήγε να πυροβολήσει και τη γυναίκα του, αλλά τον εμπόδισαν. Ο αγάς έφυγε από τη Ζάχολη και δεν ξαναγύρισε ποτέ. Γι' αυτό μας φύτεψαν εμάς εκεί, προς ανάμνηση αυτής της απάνθρωπης στιγμής. Φύτεψαν 7 από εμάς, επειδή η δεύτερη μέρα του Πάσχα έπεφτε εκείνη τη χρονιά 7 Απριλίου...

Είδος

Cupressus sempervirens

Συντεταγμένες

38.070929, 22.393324

Ηλικία

Υπεραιωνόβια Κυπαρίσσια

Στοιχεία

Η φυσική εξάπλωση του είδους είναι πιθανότατα από την Κρήτη και ανατολικότερα. Παρόλα αυτά ήδη από την αρχαιότητα πολλά δένδρα κυπαρισσιού φυτεύτηκαν σε όλη την Ελλάδα.

Ελιά του Ναυπλίου

Ναύπλιο

Με λένε «Ελιά του Ναυπλίου» και βρίσκομαι έξω από τον Ιερό Ναό Γενεσίου της Θεοτόκου. Η μακραίωνη ζωή μου συνδέεται με τον Άγιο Νεομάρτυρα Αναστάσιο, τον πολιούχο του Ναυπλίου.

Βλέπετε, τα έφερε έτσι η ζωή που αυτός και εγώ κάποτε «συναντηθήκαμε» σε μια στιγμή της ιστορίας, που εύκολα δεν τη ξεχνά κανείς.

Πριν πολλά-πολλά χρόνια, επί τουρκοκρατίας, ο Αναστάσιος εξαναγκάστηκε να απαρνηθεί τον Χριστιανισμό. Δεν τ' άντεξε όμως.

Μετάνιωσε αμέσως και όταν το αντιλήφθηκαν οι κατακτητές αυτός δεν το αρνήθηκε. Με γενναιότητα ομολόγησε τη χριστιανική του πίστη.

Χρειαζόταν θάρρος ηρωικό η ομολογία αυτή. Κι' αυτό γιατί ήξερε ότι μόνο μια είχε ποιμή: τον θάνατο.

Την 1η Φεβρουαρίου του 1655, υπέμεινε μαρτυρικό θάνατο, αργό και βασανιστικό. Ήμουν δίπλα του, βλέπετε, και το είδα με τα μάτια μου. Ώσπου στο τέλος, σωριάστηκε δίπλα μου.

«Βρήκε γαλήνη», σκέφτηκα. «Μια γαλήνη και μια αέναη παρουσία και θαυμασμό στη μνήμη μου, στη μνήμη όλων».

Είδος

Olea europaea

Ηλικία

360 ετών

Ποικιλία

Olea europaea var. *europaea*

Διαστάσεις

ύψος 15 μ.

περίμετρος ≈ 3 μ.

Συντεταγμένες

37.56638, 22.79578

Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης (ΦΕΚ 590/Β/ 1977)

Στοιχεία

Προέρχεται από την αγριελιά (*Olea europaea* var. *sylvestris*) με φυσική εξάπλωση στη Μεσογειακή λεκάνη.

Πλάτανος Καλαβρύτων

Ιερά Μονή Αγίας Λαύρας, Καλάβρυτα

Ζω εδώ και πάμπολλα χρόνια στην Ιερά Μονή της Αγίας Λαύρας στα Καλάβρυτα, μια από τις πιο παλαιές, μεγάλης ιστορικής σημασίας αλλά και ομορφιάς μονές της Πελοποννήσου. Είναι που βρίσκεται στους πρόποδες του όρους Βελιά. «Η Βελιά», όπως τη λέμε εμείς οι ντόπιοι, είναι η γνωστή σε όλους μας βουνοκορφή που «σκεπάζει» τα Καλάβρυτα.

Πιο περήφανος από μένα Πλάτανος δεν πρέπει να υπάρχει. Όχι μόνο για το παραδεισένιο τόπο που μεγάλωσα, όσο γιατί κάποιοι με θεωρούν το σημαντικότερο πλάτανο της πατρίδας μου.

Η ιστορία μου θα σας εξηγήσει γιατί...

Αν δεν το ονειρεύτηκα κι αν η γερασμένη μου μνήμη δεν με απατά, εδώ, στη σκιά που έκανα με τα 35 μέτρα ύψος που είχα τότε, ο Παλαιών Πατρών Γερμανός, ένας από τους πρωταγωνιστές ιεράρχες της Ελληνικής Επανάστασης, συγκέντρωσε τους αγωνιστές που πρωτοστάτησαν στην απελευθέρωση των Καλαβρύτων, τον Μάρτιο του 1821.

Αφού τέλεσε, θυμάμαι, δοξολογία, όρκισε τους αγωνιστές φωνάζοντας «Ελευθερία ή Θάνατος!». Ευλόγησε το λάβαρο του αγώνα, κηρύσσοντας έτσι επίσημα την έναρξη της Επανάστασης του 21.

Πάνω μου βρίσκεται αναρτημένη πινακίδα με την ιστορία αυτή, αλλά αν έχεις λίγη υπομονή, έλα κοντά μου και θα στην διηγηθώ εγώ όλη ξανά απ' την αρχή...

Είδος

Platanus orientalis

Διαστάσεις

Ύψος 35 μ.

Συντεταγμένες

38.01278, 22.08104

Στοιχεία

Η αυτοφυής εξάπλωση του είδους είναι από την Ιταλία και ανατολικά μέχρι το Ιράν. Η καταγωγή του όμως είναι πιθανότατα ανατολικά των Βαλκανίων και στην Ελλάδα φαίνεται ότι μπορεί να έφτασε περίπου το 1000 π.Χ., όπου και προσαρμόστηκε.

Ηλικία

Υπεραιωνόβιος Πλάτανος

Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης (ΦΕΚ 656/Β/ 1986)

Πλάτανος

Ιερά Μονή Βλασίου Κορινθίας

Υπάρχει εδώ ένα παραδεισένιο μέρος, η Μονή του Αγίου Βλασίου. Ένα μικρό μοναστήρι με μεγάλη ιστορία. Με ιστορία αιώνων! Στην έκπαγλης ομορφιάς αυλή της Μονής, με τα υπέροχα γεμάτα χρώμα και ευωδίες άνθη της, αλλά και με το μικρό εκκλησάκι της Παναγιάς, είχα την ευλογία να γεννηθώ κι εγώ. Ένας «θεόρατος», όπως με αποκαλούν, πλάτανος που στη δροσιά του λίγοι μπορούν ν' αντισταθούν. Εκατοντάδες χρόνια είμαι εδώ, και έχω πολλές ιστορίες να σου πω. Αλλά αν ήταν μια ιστορία μόνο να πω, θα ήταν αυτή εδώ...

Άγιος Γεράσιμος Νοταράς. Ο Παπαφλέσσας όμως, κάτω από τη σκιά μου, ακούραστος, διορατικός, μέγας οραματιστής, με τα λόγια του τα αληθινά και παθιασμένα, τους έπεισε τους Νοταραίους να ξεσηκωθούν κι αυτοί εναντίον του κατακτητή!

Κι έτσι, όλοι μαζί οι Έλληνες, με κοινό όραμα και σκοπό ξεχύθηκαν με τόλμη στη μάχη για τη λευτεριά!

Είχα την τύχη να είμαι μάρτυρας του πάθους για λευτεριά του Παπαφλέσσα καθώς μιλούσε με λόγια εμπνευσμένα στην ισχυρή τοπική οικογένεια Νοταρά. Δεν ήταν τυχαίοι οι Νοταραίοι. Ήταν μία αρχαία και επιφανής βυζαντινή οικογένεια, που απ' ό,τι έβλεπα και άκουγα, τα μέλη της υπήρξαν σπουδαίοι οικονομικοί και διοικητικοί παράγοντες της περιοχής μας. Ακόμα και σήμερα σώζεται ο Πύργος των Νοταραίων, που γεννήθηκε ο

Είδος

Platanus orientalis

Συντεταγμένες

37.979439, 22.463174

Ηλικία

Υπεραιωνόβιος

Στοιχεία

Η αυτοφυής εξάπλωση του είδους είναι από την Ιταλία και ανατολικά μέχρι το Ιράν. Η καταγωγή του όμως είναι πιθανότατα ανατολικά των Βαλκανίων και στην Ελλάδα φαίνεται ότι μπορεί να έφτασε περίπου το 1000 π.Χ., όπου και προσαρμόστηκε.

Δάσος Δενδροκέδρων

Ιερά Μονή Μαλεβής Αρκαδίας

Είμαστε μια μεγάλη οικογένεια! Είμαστε Δάσος

Δενδροκέδρων και μάλιστα το μοναδικό στο είδος μας σε ολόκληρη την Ευρώπη!

Είμαστε Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης, με έκταση 740 στρέμματα, και βρισκόμαστε κοντά στο χωριό του Αγίου Πέτρου και στην Ιερά Μονή της Παναγίας Μαλεβής. Είμαστε όμορφα και ψηλά δέντρα και έχουμε μία σπουδαία ιστορία που σαν την ακούσεις, δύσκολα την ξεχνάς...

Πριν την Επανάσταση, η γύρω περιοχή υπήρξε λημέρι και κρησφύγετο του Ζαχαρία Μπαρμπιτσιώτη, ένας από τους πιο σκληροτράχηλους κλέφτες της εποχής. Εμείς κρύβαμε συχνά τον «Καπετάν Ζαχαριά», και δεν τον φοβόμαστε καθόλου, αν και ήταν μισητός για την αγριότητά του και συνάμα θαυμαστός για την τόλμη του. Τον αφήναμε να ξεκουραστεί στους κορμούς μας και ό,τι ήθελε από εμάς το είχε.

Ο τόπος μας εδώ βίωσε σκληρές μάχες «δύσκολες» στη ματιά. Κατά τη διάρκεια των Ορλωφικών, το 1770, υπήρξαν συνεχείς και άγριες πολεμικές συγκρούσεις μεταξύ των εξεγερμένων Ελλήνων και των κατακτητών. Αλλά και στη διάρκεια της Επανάστασης του 1821, η γειτονική σε εμάς Μονή Μαλεβής, λόγω της συνεισφοράς της στον Αγώνα, πυρπολήθηκε το 1826 από τους Τουρκοαιγυπτίους του Ιμπραήμ Πασά. Όλα τα παράσυρε η πύρινη μανία της φωτιάς. Και εμείς ανήμπορα να αντισταθούμε, απλά στεκόμασταν άφωνα, τη βλέπαμε να πλησιάζει, περιμένοντας καρτερικά το δικό μας τέλος.

Μέχρι σήμερα αναρωτιόμαστε πώς γλιτώσαμε από το καταστρεπτικό μένος του Ιμπραήμ... Ίσως απλά σωθήκαμε για να κάνουμε την Ελλάδα να μην ξεχνά ποτέ εκείνες τις στιγμές...

Είδος

Juniperus (άρκευθοι)

Διαστάσεις

740 στρέμματα

Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης (ΦΕΚ 121/Δ/ 1980)

Ηλικία

Υπεραιωνόβιοι κέρδοι

Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο Natura 2000

Συντεταγμένες

37.32713, 22.59006

Μάνα Ελιά Καλαμών

Καλαμάτα

Είμαι 850 ετών, λένε κάποιοι. Άλλοι, πάλι, λένε ότι είμαι 2.000 ετών! Γι' αυτό και με ανακήρυξαν διατηρητέο μνημείο της Φύσης. Είμαι και μητέρα. Ναι, και τα δέντρα μπορούν να είναι μητέρες. Είμαι η «Μάνα Ελιά Καλαμών» και από εμένα προέρχεται η γνωστή ποικιλία ελιάς Καλαμών. Η αλήθεια είναι έχω ζήσει κι έχω δει πολλά, αλλά μία είναι η ιστορία που με «σημάδεψε». Θέλω να σου τη διηγηθώ...

Κάποτε ζούσα σε μια απέραντη, εύφορη κοιλάδα γύρω από την Καλαμάτα. Αληθινός παράδεισος ήταν και είναι για όλα εμάς τα δέντρα, για τα ζώα, τα πουλιά. Όλοι είμαστε ανέμελοι, ελεύθεροι, αλήθεια ευτυχισμένοι. Ώσπου μια μέρα ξαφνικά, γύρω στο 1828, τουρκοαιγυπτιακά στρατεύματα του Ιμπραήμ Πασά ήρθαν και πυρπόλησαν όλα τα δέντρα.

Είδα τα δέντρα-φίλους μου να καίγονται ζωντανά.

Οι σπίθες τους μου έμοιαζαν φωνές αγωνίας, κραυγές βοήθειας. Αλλά τι να κάνω εγώ... Εγώ απλά ήμουν μια ελιά. Ντόπιοι τρέχανε να σώσουν ό,τι μπορούσαν και τελικά γλύτωσα!

Με τα λόγια τους με έσωσαν, όχι με νερό! Πώς το κατάφεραν αυτό;

Είπαν στον Ιμπραήμ ότι ήμουν στοιχειωμένη και ότι μεγάλα κακά θα τον έβρισκαν αν έβαζε σε εμένα φωτιά. Κι έτσι είμαι ακόμα εδώ, ζω από ένα αθώο ψέμα, άλλα πλέον σε όμορφο τόπο θαυμαστό. Κι όποιος με αγγίζει και με θαυμάζει, πάντα την πονεμένη αυτή ιστορία μου λέω εγώ...

Είδος

Olea europaea

Ηλικία

≈ 850 – 2.000 ετών

Ποικιλία

Olea europaea var. *europaea*

Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης (ΦΕΚ 121/Δ/1980)

Συντεταγμένες

37.037647, 22.125181

Στοιχεία

Το είδος προέρχεται από την αγριελιά (*Olea europaea* var. *sylvestris*) και η φυσική εξάπλωση του είναι στη Μεσογειακή λεκάνη

Της Αρκαδίας ο Πλάτανος

Κυπαρισσία Μεσσηνίας

Τραγούδια γράφονται για τα ηλιοβασιλέματα, για τα κρυστάλλινα της θάλασσας νερά, για τα βουνά τα περήφανα και τα μεγαλοπρεπή. Τραγούδι όμως έγραψαν και για μένα, έναν πλάτανο απλό. Έναν πλάτανο πασίγνωστο πια ως «Της Αρκαδίας ο Πλάτανος». Αν σας φαίνεται περιεργό το ότι είμαι το πιο πολυτραγουδισμένο δέντρο, ίσως αξίζει ν' ακούσετε αυτή την ιστορία....

Την Άνοιξη του 1821, ο ίσκιος μου παρηγορούσε ονομαστούς πολεμιστές, τους Ντρέδες, που κατηφόρισαν από τα Σουλιμοχώρια. Νομίζω για λίγο πρόσφερα ένα καταφύγιο δροσιάς και στον Ιωάννη τον Μακρυγιάννη. Όμως τραγούδι για μένα γράφτηκε για κάτι άλλο. Για μια πονεμένη ιστορία αγάπης.

Ήταν πριν τα χρόνια της επανάστασης. Μια κοπέλα, καλή και όμορφη πολύ, η Ελένη μπήκε βαθιά μεσ' την καρδιά του Τούρκου Αγά της Αρκαδίας. Τέτοιο ήταν το πάθος για αυτήν που έφτασε στο σημείο να λάβει ειδικό φερμάνι από τον Σουλτάνο, με το οποίο επιτρεπόταν ο γάμος ανάμεσα σε Χριστιανή και Μουσουλμάνο. Η καρδιά της Ελένης όμως ήταν δοσμένη αλλού, στον αρραβωνιαστικό της, τον Αυγερινού Χούντρα. Κι έτσι αρνήθηκε να παντρευτεί τον Αγά. Μια τέτοια άρνηση όμως δεν θα έμενε ατιμώρητη. Με την απόλυτη τιμωρία, μάλιστα. Τον θάνατο. Ναι, το ερωτευμένο ζευγάρι θανατώθηκε. Η Ελένη και ο Αυγερινός είναι τώρα θαμμένοι σε ένα δρόμο που οδηγεί στο Κάστρο της Κυπαρισσίας και καταλήγει μπροστά ακριβώς από εμένα, κοντά στο πατρικό της αδικοχαμένης κοπέλας. Όποιος δίπλα μου σταθεί, φροντίζω να του μιλώ για την ηρωική τους αγάπη. Και έτσι, την κρατώ όσο πιο πολύ μπορώ ζωντανή...

Είδος

Platanus orientalis

Ηλικία

Υπεραιωνόβιος πλάτανος

Διαστάσεις

Διάμετρος 1 μ.

Συντεταγμένες

37.24923, 21.67937

Στοιχεία

Η αυτοφυής εξάπλωση του είδους είναι από την Ιταλία και ανατολικά μέχρι το Ιράν. Η καταγωγή του όμως είναι πιθανότατα ανατολικά των Βαλκανίων και στην Ελλάδα φαίνεται ότι μπορεί να έφτασε περίπου το 1000 π.Χ., όπου και προσαρμόστηκε.

Πλάτανος

Μαγούλιανα Αρκαδίας

Σπίτι μου είναι το πιο ψηλό κατοικήσιμο χωριό της Πελοποννήσου, τα Μαγούλιανα.

Μνημείο της Φύσης με έχουν αποκαλέσει. Κάτι θα ξέρουν. Εγώ ξέρω ότι από εδώ ψηλά, έτσι θεόρατος που είμαι, έχω αγκαλιάσει τον τόπο αυτό με τις ρίζες μου αιώνες τώρα. Και όσο πιο πολλά έβλεπα εδώ στη βίγλα μου, τόσο πιο πολύ ήθελα να απλώσω κι άλλο τις ρίζες μου. Να αγκαλιάσω αυτόν το τόπο, τον τόσο προικισμένο, αλλά και τόσο πονεμένο. Έζησα χαρές και πανηγύρια αντάμωσης ξενιτεμένων, άκουσα υποσχέσεις αγάπης και όρκους ιερούς. Τεράστιο μ' αποκαλούν αλλά χιλιάδες φορές πιο μεγάλος θα ήμουν αν μπορούσε η περηφάνια μου στο κορμό μου να φανεί. Αν θέλεις, μπορώ να σου πω γιατί...

Κατά τη διάρκεια της Επανάστασης του 21 το χωριό μου είχε προσφέρει πολλά στους αγωνιστές. Αυτό που η γέρική μου μνήμη δεν ξεχνά είναι ότι ύστερα από σοβαρές απώλειες των Ελλήνων κατά του Ιμπραήμ Πασά, τα ελληνικά στρατεύματα μετά από τις διαταγές του ηρωικού Θεόδωρου Κολοκοτρώνη άρχισαν να οχυρώνονται στα Μαγούλιανα. Γίναμε όλοι καταφύγιο για τους αγωνιστές και εγώ μαζί τους. Τους δίναμε κουράγιο και δύναμη πολλή. Άκουγα τον ηρωικό Κολοκοτρώνη να σκέφτεται, «είδα» τη σπουδαία απόφασή του εν τη γενέσει της: αποφάσισε να αλλάξει την τακτική του απέναντι στον Ιμπραήμ και να μην τον αντιμετωπίζει πια σε απευθείας μάχες αλλά με την τακτική του κλεφτοπολέμου. Μια απόφαση σημαντική που θ' άλλαζε τον ρου της ιστορίας.

Είδος

Platanus orientalis

Ηλικία

Υπεραιωνόβιος Πλάτανος

Διαστάσεις

Περίμετρος 6,4 μ. /
Διάμετρος 2,04 μ. / ύψος 20
μ.

Διατηρητέο Μνημείο της
Φύσης (ΑΔΑ: ΒΙΦΖΟΡ1Φ-
Δ5Μ)

Συντεταγμένες

37.67818, 22.12489

Στοιχεία

Η αυτοφυής εξάπλωση του είδους είναι από την Ιταλία και ανατολικά μέχρι το Ιράν. Η καταγωγή του όμως είναι πιθανότατα ανατολικά των Βαλκανίων και στην Ελλάδα φαίνεται ότι μπορεί να έφτασε περίπου το 1000 π.Χ., όπου και προσαρμόστηκε.

Ελιά

Πετροχώρι (Navarino Dunes)

Σήμερα ζω στο Πετροχώρι, όπου με μετέφεραν μαζί με άλλες ελιές για να με προστατεύσουν. Κάποτε, όμως, ζούσα ψηλά και έβλεπα όλον τον κόλπο του Ναυαρίνου. Ναι, την είδα την ιστορική Ναυμαχία. Την έζησα. Είδα τη θάλασσα να γίνεται φωτιά! Είδα ανθρώπους διαφορετικών φυλών & εκατοντάδες ιστιοφόρα καράβια να μάχονται μεταξύ τους. Η μοίρα μας άλλαξε μετά από εκείνη την ημέρα...

Εκείνο το πρωινό, ο αέρας μου το μαρτυρούσε, ο ουρανός. Τα πουλιά με πλησίαζαν φοβισμένα, διστακτικά. Εγώ στένιζα από ψηλά τον κόλπο του Ναυαρίνου. «Φθινοπωρινή φουσκοθαλασσιά», σκέφτηκα. Δεν ήξερα ότι εκείνη η ημέρα, η 20η Οκτωβρίου του 1827, θα ρίζωνε τόσο βαθιά μέσα μου. Ναι, ακόμα και μια ελιά έχει «μάτια» και ψυχή. Είδα τη Δύση και την Ανατολή μαζί, ναυαρχίδες και φρεγάτες να «χαρεύουν» το χορό της μάχης. Κανονιοβολισμοί και πυρά - εκκωφαντικά πυρά! Το σούρουπο πια, στον άλλοτε αγγελοκαμωμένο κόλπο, έπλεαν διαλυμένοι στόλοι. Εκείνη η ημέρα άλλαξε το «πεπρωμένο» της πατρίδας μου. Η Ελλάδα μου βρισκόταν πια στα σπάργανα μιας νέας, ελπιδοφόρας μέρας...

Είδος

Olea europaea

Συντεταγμένες

36.996790, 21.653961

Στοιχεία

Προέρχεται από την αγριελιά (*Olea europaea* var. *sylvestris*) με φυσική εξάπλωση στη Μεσογειακή λεκάνη.

Ηλικία

Υπεραιωνόβια ελιά

Ποικιλία

Olea europaea var. *europaea*

Πλάτανος Κερασταρίου

Κεραστάρι Αρκαδίας

Αν με δεις, σίγουρα θα εντυπωσιαστείς από το μέγεθός μου. Θα με πλησιάσεις και θα περιφερθείς αργά και διστακτικά γύρω απ' τον κορμό μου. Μετά θα αναρωτηθείς, «μα πόσο μεγάλος είναι αυτός εδώ ο κορμός;». Ε, λοιπόν, οι άνθρωποι με μέτρησαν και ο κορμός μου έχει διάμετρο 6 ολόκληρα μέτρα!

Ίσως βέβαια σε εντυπωσιάσει και το γεγονός ότι έχω ζήσει αιώνες ολόκληρους εδώ στο χωριό μου, το πανέμορφο Κεραστάρι Αρκαδίας. Μα, αυτό που θα σε γοητεύσει πραγματικά είναι ότι κάποτε δεν ήμουν απλά ένας πλάτανος. Δεν ήμουν απλά ένα δέντρο. Μεταμορφώθηκα! Θα καταλάβεις τι εννοώ με την ιστορία που θα σου πω...

Αν και υπεραιώνόβιος, νομίζω θυμάμαι σωστά τις στιγμές της μεταμόρφωσής μου. Ήταν στα δύσκολα χρόνια, στα χρόνια του απελευθερωτικού αγώνα της πατρίδας μας, το '21. Η μορφή του κορμού μου, κάπως περίεργη, με κοιλώματα βαθιά, ήταν πηγή έμπνευσης για τους αγωνιστές. Της έμπνευσης εκείνης που μόνο η απόγνωση μπορεί να γεννήσει. Είχαν λοιπόν την ιδέα να τρυπήσουν

μέσα στα «σπλάχνα» μου, στα κοιλώματά μου, για να βρουν καταφύγιο και να κρύβονται από τον εχθρό. Και τότε ήταν που μεταμορφώθηκα. Σαν να ήμουν μητέρα. Φώλιαζαν μέσα μου οι άνθρωποι. Τους πρόσφερα προστασία, ζεστασιά, λίγη ασφάλεια. Και μέσα μου λαχταρούσα τόσο πολύ να ανοίξω κι άλλο, να έχω πιο βαθιές «κρυψώνες», να προσφέρω κι εγώ όσο μπορώ στον αγώνα τους τον ηρωικό...

Αλλά οι αγωνιστές μου επιφύλασσαν μια άλλη μεγάλη χαρά! Με μεταμόρφωσαν σε έναν δέντρινο «αγγελιοφόρο». Βέβαια δεν μετέφερα ο ίδιος τα μηνύματα και τα νέα, πώς θα 'ταν αυτό δυνατό; Όμως ήμουν "δίαυλος" επικοινωνίας για τους αγωνιστές γιατί αντάλλασσαν κρυφά μηνύματα κρύβοντάς τα σε μικρές τρύπες μέσα στον τεράστιο κορμό μου. Κι εγώ με προσοχή, τα φύλαγα καλά μέσα μου, και γέμιζα περηφάνια που μπόρεσα εγώ, ένα δέντρο απλό, να συμβάλλω με το «σώμα» μου στον Αγώνα μας προς τη Λευτεριά!

Στοιχεία

Η αυτοφυής εξάπλωση του είδους είναι από την Ιταλία και ανατολικά μέχρι το Ιράν. Η καταγωγή του όμως είναι πιθανότατα ανατολικά των Βαλκανίων και στην Ελλάδα φαίνεται ότι μπορεί να έφτασε περίπου το 1000 π.Χ., όπου και προσαρμόστηκε.

Ηλικία

Υπεραιώνόβιος πλάτανος

Είδος

Platanus orientalis

Διαστάσεις

Περίμετρος κορμού 8μ

Συντεταγμένες

37.42009, 22.23911

Πλάτανος Ναυπλίου

Ναύπλιο

«Μα αλήθεια είναι κρίμα που τα δέντρα δεν μιλούν» είπε κάποτε ένα νεαρό κορίτσι που κάθισε να ξαποστάσει κάτω από τον ίσκιό μου στην Πλατεία του Πλατάνου. «Θα είχαν τόσα πολλά να πουν». Πόσο δίκιο είχε το κορίτσι αυτό! Αποφάσισα λοιπόν να της αποκαλύψω ένα μεγάλο μυστικό.

Της ψιθύρισα «μα τα δέντρα μιλούν, βλέπουν, πονούν, χαίρονται...και ειδικά οι γεροπλάτανοι σαν κι εμένα έχουν πολλές ιστορίες να πουν». «Να», της είπα, «πιάσε τον κορμό μου απαλά κι άκου...»

Στα χρόνια της Ελληνικής Επανάστασης, δημογέροντες και οπλαρχηγοί συγκεντρώνονταν κάτω από τη σκιά μου και τους άκουγα να φτιάχνουν σχέδια και στρατηγικές με μεγάλο πάθος και ελπίδα για τη νίκη τους. Εδώ, να, εδώ που κάθεται τώρα εσύ, ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης κράτησε τα παιδιά των πασάδων ομήρους για να τηρηθεί η συμφωνία παράδοσης του Παλαμηδίου. Δεν είχε κι άλλη επιλογή...

Άλλοτε, είχα την τιμή να φιλοξενώ τα οστά του μέγα αγωνιστή, του Δημήτριου Υψηλάντη. Τα πρόσεχα πολύ, τα φρόντιζα με τις ρίζες μου σαν να ήταν κάτι ιερό. Γιατί, για μένα, ήταν κάτι ιερό. Τώρα λοιπόν ξέρεις ότι τα δέντρα όχι μόνο βλέπουν και μιλούν...αλλά, κυρίως, αγαπούν.

Είδος

Platanus orientalis

Διαστάσεις

Διάμετρος λίγο μεγαλύτερη του 1 μ.

Συντεταγμένες

37.5662, 22.79644

Στοιχεία

Η αυτοφυής εξάπλωση του είδους είναι από την Ιταλία και ανατολικά μέχρι το Ιράν. Η καταγωγή του όμως είναι πιθανότατα ανατολικά των Βαλκανίων και στην Ελλάδα φαίνεται ότι μπορεί να έφτασε περίπου το 1000 π.Χ., όπου και προσαρμόστηκε.

Ηλικία

> 200 ετών

Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης (ΦΕΚ 590/Β/ 1977)

Μουριά του Παπαφλέσσα

Πολιανή Μεσσηνίας

«Μια απλή, ωραία μουριά» θα σκεφτόταν αν με έβλεπε κάπου αλλού ένας περαστικός. Αλλά στην πατρίδα μου, την Πολιανή Μεσσηνίας, ξέρουν πως είμαι η «Μουριά του Παπαφλέσσα» με τα πιο περίεργα μυστικά!

Θέλεις να τα μάθεις κι εσύ;

Παλιά, πολύ παλιά, όταν η χώρα μας δεν ήταν ελεύθερη, αλλά την κατείχαν οι Οθωμανοί, είχα έναν φίλο που όταν μεγάλωσε έγινε μεγάλος και τρανός. Ήταν ο Γρηγοράκης ο Δίκαιος, γνωστός ως Παπαφλέσσας. Μια μέρα λοιπόν ο Γρηγοράκης είχε μια φαινή ιδέα. Ο μπέης του γειτονικού χωριού, του Δυρραχίου, έστειλε στην Πολιανή τους στρατιώτες του να του φέρουν μεγάλο μέρος της σοδειάς μας.

Την ώρα που τα φορτωμένα μουλάρια του μπέη ήταν δεμένα πάνω μου, ο μικρός Γρηγόρης - επαναστάτης από τότε - έβαλε μια μεγάλη χούφτα αλογόμυγες στα οπίσθια των μουλαριών! Αυτά αφήνιασαν και όλο τους το φορτίο σωριάστηκε στο χώμα! Γέλια κάναμε από μέσα μας πολλά.

Είναι που δεν γνωρίζαμε ότι, εμείς, δικαίωμα για γέλιο δεν είχαμε... Τα αντίποινα απάνθρωπα, σκληρά. Οι στρατιώτες έδεσαν και έσερναν στο χώμα τρία μικρά παιδιά. Και με μιας, το γέλιο μας μεταμορφώθηκε σε μια θηλιά. Ένας κόμπος στο λαιμό και μια βαριά ανάμνηση.

Όσοι δεν είναι λεύτεροι δεν έχουν σάρκα και οστά. Έχουμε μόνο αφεντικά.

Αυτό το καταλάβαμε καλά εκείνη την ημέρα...

Είδος

Morus

Συντεταγμένες

37.1579470, 22.1421977

Ηλικία

Υπεραιωνόβια Μουριά

Στοιχεία

Τα είδη που υπάρχουν στην Ελλάδα προέρχονται από την Ασία. Μάλιστα η μουριά ήταν ήδη φυτεμένη σε όλη την Πελοπόννησο από την αρχαιότητα και πιθανότατα το όνομα «Μοριάς» να προέρχεται από τη λέξη «μουριά».

Σφένδαμος

Σιδηρόκαστρο Πυλίας

Πολλά χρόνια ζωής μετρώ. Εγώ δεν θυμάμαι πια, αλλά κάποιοι λένε πως μπορεί να είμαι ένας σφένδαμος πάνω από 3.000 ετών. Ο κορμός μου μαρτυρά την ηλικία μου! Μία φορά 5 άνθρωποι πιασμένοι χέρι-χέρι μου έδωσαν μία μεγάλη αγκαλιά και με ονόμασαν Μνημείο της Φύσης! Ξέρετε όμως, μπορεί το σώμα ενός δέντρου να γερνά, αλλά η ψυχή του να είναι νέα, ειδικά όταν την κρατούν ζωντανή ιστορίες σαν κι αυτή...

Πρέπει να ήταν κατά τη διάρκεια του διωγμού των κλεφτών, το 1805-1806. Ο μέγας ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης κατέφυγε στο Σιδηρόκαστρο, και ακούμπησε το σώμα του πάνω μου να ξεποστάσει λίγο στον παρηγορητικό μου ίσκιο παρέα με τους συντρόφους του. Χαρά που ένιωθα θυμάμαι! Άπλωσα διάπλατα κλαδιά και φύλλα να κάνω την πιο καλή σκιά, να ανασάνουν οι ήρωες!

Ήμουν δέντρο βλογημένο και τυχερό. Στην Επανάσταση πια, το Σιδηρόκαστρο έγινε τόπος μεγάλης αντίστασης στις τουρκοσιγυπιακές δυνάμεις του Ιμπραήμ. Μετά από μεγάλη μάχη, έβαλαν παντού φωτιές. Είδα στα αλήθεια πως πρέπει να' ναι η κόλαση: καπνοί και κατακόκκινες φλόγες και κραυγές.... Πυρπόλησαν όλο το χωριό! Εγώ ήμουν τυχερό και γλύτωσα!

Ίσως είναι γραφτό μου να χαρίζω πάντα στους περαστικούς λίγη από την πλούσια αυτή σκιά...Και καμιά φορά, να λέω μια ιστορία απ' τα παλιά.

Είδος

Γένος Acer

Διαστάσεις

Περίμετρος 7,4 m

Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης (ΦΕΚ 121/Δ/ 1980)

Ηλικία

≥ 3000 ετών

Συντεταγμένες

37.3407205, 21.7704673

Φοίνικας του Καποδίστρια

Ναύπλιο

Στο προαύλιο του αναπαλαιωμένου αρχοντικού «Αμυμώνη» στέκεται ό, τι έχει απομείνει από εμένα. Είμαι εδώ, δίπλα στη μητέρα του Ναυπλίου - όπως ονομάζει η ελληνική μυθολογία την Αμυμώνη - ένας άλλοτε ψηλός και καμαρωτός φοίνικας. Με μια ματιά καταλαβαίνεις ότι έχω περάσει πολλά. Έχω υποστεί σοβαρή φθορά στη διάρκεια του βομβαρδισμού του Ναυπλίου το 1941 από γερμανικά μαχητικά. Η χαριστική «βολή» όμως ήλθε τον Δεκέμβριο του 2008 όταν μια ισχυρή καταιγίδα παρέσυρε με το ανηλεές της μένος την πλούσια φυλλωσιά μου. Το ξέρω. Τίποτα επάνω μου τώρα δεν θα σας προκαλέσει τον θαυμασμό. Κι όμως κρύβω μέσα μου μια τιμημένη ψυχή, που μου προσδίδει μια άλλη, εσωτερική ομορφιά. Θέλεις να μάθεις πώς απέκτησα αυτή την ιδιαίτερη ομορφιά;

Γύρω στο 1830 είχα την τεράστια τιμή να με φυτέψει εδώ ο πρώτος κυβερνήτης της Ελλάδος. Ο Ιωάννης Καποδίστριας! Ποιος θα μπορούσε να φανταστεί τέτοια τιμή για έναν φοίνικα; Να γίνω εγώ σύμβολο κάτι τόσο μεγάλου και σπουδαίου για την πατρίδα μου; Να με αγγίξουν τα χέρια αυτού του ήρωα; Ω, είχε απεριγράπτη ομορφιά και τόση υπερηφάνεια αυτή η στιγμή, που έμεινε για πάντα μέσα μου. Να, το γράφει και εδώ, στην παλιά πινακίδα που έχει στερεωθεί στο κορμό μου: «ΤΟΝ ΦΟΙΝΙΚΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΘΡΥΛΟ ΦΥΤΕΨΕ Ο ΠΡΩΤΟΣ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Ι. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ 1828-31».

Τώρα που ξέρεις την ιστορία μου, αν κλείσεις λίγο τα μάτια μου, ίσως μπορείς κι εσύ όμορφο φοίνικα να με δεις.

Είδος

Phoenix dactylifera
(χουρμαδιά)

Ηλικία

Υπεραιωνόβιος φοίνικας

Συντεταγμένες

37.56573, 22.79356

Διατηρητέο Μνημείο της
Φύσης (ΦΕΚ 590/Β/ 1977)

Στοιχεία

Το δένδρο είναι για την ακρίβεια χουρμαδιά και όχι φοίνικας. Το είδος καλλιεργείται από την αρχαιότητα και για αυτό δεν είναι ακριβώς γνωστή η αυτοφυής εξάπλωσή του, που μάλλον ήταν μεταξύ Αιγύπτου και Μεσοποταμίας. Στην Ελλάδα ήταν γνωστό το είδος ήδη από τον Μινωικό πολιτισμό.

Πλάτανοι

Χώρα Μεσσηνίας

Στο Κεφαλόβρυσο της Χώρας με τα γάργαρα νερά και την καταπράσινη πλατεία βρισκόμαστε και εμείς: 20 βαθύσκιατα πλατάνια, «εντυπωσιακά» καθώς λένε όσοι περνούν για να απολαύσουν το μαγευτικό τοπίο... Κάποιοι περαστικοί μάλιστα, παραδίδονται στην καθηλωτική ομορφιά του τοπίου, κάθονται να απολαύσουν τον ίσκιο μας και αναρρωτούνται... «Πόσο παλιοί να είναι άραγε αυτοί οι πλάτανοι; Τι να έχουν δει;» Και τότε εμείς τους σιγοψιθυρίζουμε...

Στα χρόνια της Επανάστασης, είχε στηθεί εδώ σημαντικό ελληνικό στρατόπεδο και κέντρο ανεφοδιασμού των δυνάμεων που πολιορκούσαν τα κάστρα της Μεθώνης και της Κορώνης.

Εμείς τα πλατάνια ήμασταν σιωπηλοί μάρτυρες των παραγμένων ημερών του Μάρτη-Απρίλη του 1825. Στο στρατόπεδο της Χώρας οι Έλληνες, με όσα πενιχρά μέσα διέθεταν, προετοιμάζονταν για μια σειρά συγκρούσεων. Είχαν τόση τόλμη, τόση γενναιότητα... Δυστυχώς, δεν είχαν το πολυάριθμο στρατό του Ιμπραήμ Πασά, ο οποίος είχε προσφάτως αποβιβαστεί με τις δυνάμεις του στην Πελοπόννησο. Η μάχη θα ήταν άνιση, αλλά ως αληθινοί αγωνιστές, οι Έλληνες δεν έχασαν ποτέ την ελπίδα τους.

Είδος

Platanus orientalis

Ηλικία

Υπεραιωνόβιοι πλάτανοι

Συντεταγμένες

37.06013, 21.7298

Στοιχεία

Η αυτοφυής εξάπλωση του είδους είναι από την Ιταλία και ανατολικά μέχρι το Ιράν. Η καταγωγή του όμως είναι πιθανότατα ανατολικά των Βαλκανίων και στην Ελλάδα φαίνεται ότι μπορεί να έφτασε περίπου το 1000 π.Χ., όπου και προσαρμόστηκε.

Μολάοι (Συκέα) – Ελιές

Μολάοι Λακωνίας

Είμαστε επιζήσαντες. Είμαστε τα υπεραιώνobia ελαιόδεντρα των Μολάων, έξω από τον οικισμό της Συκέας. Δεν ξέρουμε τι είναι τελικά πιο σκληρό: να επιβιώνεις και να σε «καίνε» για πάντα οι μνήμες σου ή να γίνεσαι στάχτη με μιας, χωρίς να πρέπει να μείνεις πίσω να δεις τα απομεινάρια μιας καταστροφής; Ξέρουμε ότι τουλάχιστον είμαστε εδώ, «ζωντανοί μάρτυρες» των όσων τότε συνέβησαν. Κι έτσι, μπορείς να τα ακούσεις κι εσύ και στη μνήμη σου γερά να τα κρατήσεις.

Το 1825 με την επέλαση του Ιμπραήμ και τη στρατοπέδευσή του στους Μολάους ο κάμπος μας κατακαίγεται και ερημώνεται. Με την τακτική της «καμένης γης», όπως την ονομάζουν οι ειδικοί, έπληξε τα καλλιέργειες ελιάς και αμπελιών, αλλά και τα χωριά. Σχεδόν όλα κατακάηκαν.

Προσπάθησαν σπίτια και δέντρα να σωθούν, αλλά η φωτιά είναι όπλο ισχυρό, που δύσκολα νικάς. Είδαμε κορμούς να φωνάζουν, να στριφογυρίζουν προσπαθώντας να γλυτώσουν, να απλώνουν τα κλαδιά τους μπας και σωθούν. Νομίζετε τα δέντρα δεν έχουν ελπίδα; Έχουν κι αυτά ελπίδα...

Κάποια αγωνίστηκαν σκληρά, κάποια –πιο έξυπνα ίσως – στάθηκαν ακίνητα και απλώς παραδόθηκαν στη φωτιά, στο αναπόφευκτο τέλος τους.

Μας βλέπεις τώρα που είμαστε καλά, αλλά αν αγγίξεις τον κορμό μας ίσως να νιώσεις μια μικρή ζεστασιά. Είναι ό,τι έχει μείνει από εκείνη τη φωτιά. Μια ζεστασιά που ακόμα και στον πιο σκληρό χειμώνα νικά.

Κάηκαν και πέθαναν πολλά – άνθρωποι, δέντρα, όνειρα, σπιτικά – για να έχουμε όλοι εμείς σήμερα την τόσο πολυτιμή μας Λευτεριά!

Είδος

Olea europaea

Ηλικία

Υπεραιώνobies ελιές

Στοιχεία

Το είδος προέρχεται από την αγριελιά (*Olea europaea* var. *syvestris*) με φυσική εξάπλωση στη Μεσογειακή λεκάνη

Ποικιλία

Olea europaea var. *europaea*

Συντεταγμένες

36.7671974, 22.9374917/
36 45 58 N 22 56 16 E

Δρυς

Περιθώριο Αρκαδίας

Μένω στην αυλή της παλιάς εκκλησίας του Αγίου Γεωργίου και είμαι ο ξακουστός δρυς του Περιθωρίου Αρκαδίας! «Λίγο πομπώδης τίτλος», θα σκεφτεί κανείς. Σίγουρα έχει να κάνει με το ότι είμαι αιωνόβιος, αλλά αυτό που έχει ιδιαίζουσα ιστορική σημασία, είναι η τοποθεσία μου! Όταν σου πω την ιστορία μου, θα μάθεις γιατί...

Το χωριό ήταν σε στρατηγικό σημείο και αποτελούσε σημείο διέλευσης από και προς την κορινθιακή πεδιάδα. Έτσι είχα την ευκαιρία να «βλέπω» τα πάντα! Στη διάρκεια της επανάστασης πολυπληθείς στρατοί Ελλήνων αλλά και Τούρκων περνούσαν δίπλα μου, κάτω από τη σκιά μου! Όλα τα έβλεπα, και όλα τα έλεγα, αλλά ως δέντρο που είμαι, μπορεί να μην με άκουγαν όλοι. Βλέποντας τους στρατούς των Ελλήνων να περνούν «φώναζα» από μέσα μου «Πάμε για τη Λευτεριά! Πάμε για τη Λευτεριά!» Καμιά φορά μου φαινόταν μάλιστα ότι κάποιοι από τους αγωνιστές με άκουγαν και μου κρυφογελοούσαν. Και μετά ένευαν το κεφάλι σαν να μοιραζόμασταν μαζί ένα πολύτιμο μυστικό.

Είδος

Quercus frainetto

Συντεταγμένες

37.82695, 22.15431

Στοιχεία

Η πλατύφυλλη δρυς είναι από τα πιο κοινά και παραγωγικά είδη δρυός που υπάρχουν στην Ελλάδα

Ηλικία

Υπεραιωνόβιος Δρυς

Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης (ΦΕΚ 121/Δ/ 1980)